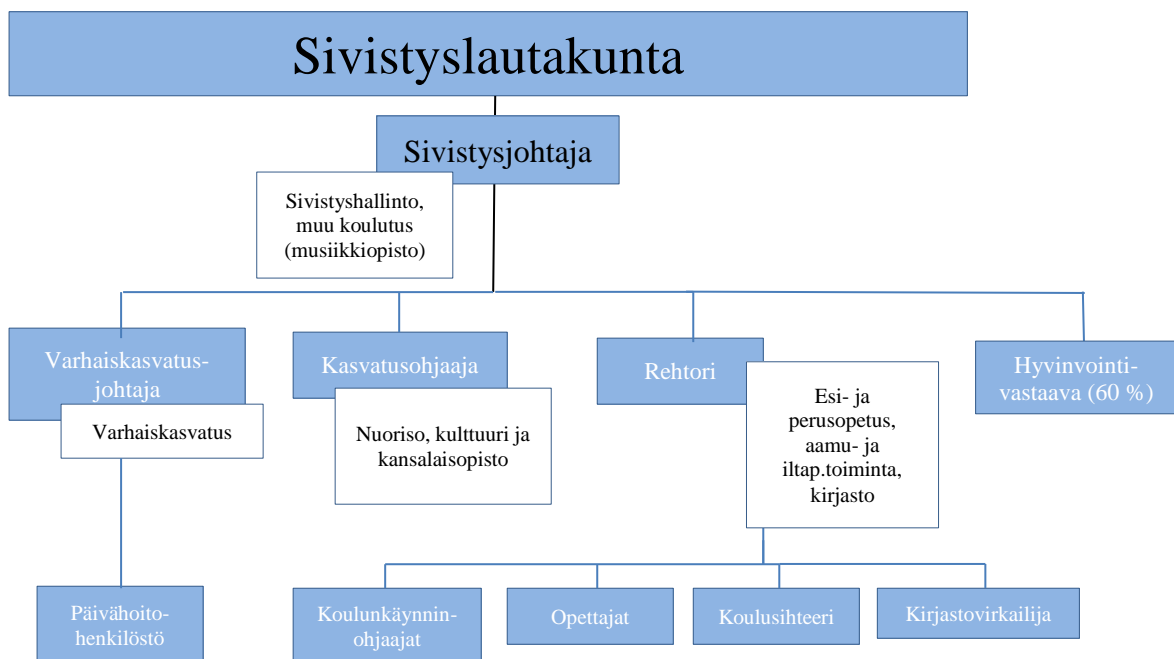

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Sivistyslautakunnan tehtävälueeseen kuuluivat kertomusvuonna sivistyshallinto, varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta, muut koulutuspalvelut (kansalais- ja musiikkiopistot, toisen asteen palvelut), kirjasto- ja kulttuuri- sekä nuoriso- ja liikuntatoimet. Sivistyspalveluiden tavoitteena on tarjota kuntalaisille hyviä ja taloudellisesti tuotettuja varhaiskasvatus-, opetus-, kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluja sekä luoda edellytykset läpi elämän jatkuvalla oppimiselle, liikunnalle, henkiselle kasvulle ja fyysiselle hyvinvoinnille.

Sivistyslautakunnan alaisia tilivelvollisia ovat sivistysjohtajan lisäksi varhaiskasvatusjohtaja, kasvatusohjaaja, rehtori, sekä hyvinvointivastaava, jonka työaika jakaantui kunnan (60%) ja Nuorisokeskus Piispalan (40%) kesken. Henkilöstöorganisaatio vastuualueineen oli 1.1.2019 seuraava:

Hallinto

Sivistyshallintoon sisältyivät sivistyslautakunta, toimisto, muu toiminta ja yhteistyö sekä ulkopuolista rahoitusta saaneet perusopetuksen kehittämisprojektit. Lautakunnan kokouksia pidettiin seitsemän. Keskeisinä asioina käsiteltiin vuotuisia asioita kuten toimintakertomus, koulun lukuvuosisuunnitelma ja talousarvio. Perusopetuksessa satsattiin erityisopetukseen pienryhmäopetusta kehittämällä sisäisin henkilöstöjärjestelyin. Hankkeet jatkuivat erityisopetuksessa, kerhotoiminnassa, Liikkuva koulu -toiminnassa ja ICT-osaamisessa tutor-opettajien toimintaa jatkamalla.

Toiminnan tunnuslukuja

	Tot. 2017	Tot. 2018	Tav. 2019	Tot. 2019
Henkilöstö	0,5	0,5	0,4	0,4
Kokoukset / pykälä	5/46	8/60	7	8/60
Stipendit ja avustukset €	5.000	2.000	5.000	
Perusopetuksen keh.hankkeet,	4	4	4	

kpl				
Nettokustannukset, €	49.673	59.186	48070	
Nettokust. / asukas	35,28	43,62	34,14	

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuspalvelut pyrkii omalta osaltaan täyttämään Kannonkosken kuntastrategian tavoitteen, jossa Kannonkosken peruspalvelut ovat kunnossa ja kunta on perherakas ja turvallinen asuinpaikka. Varhaiskasvatuspalvelu on järjestynyt säädetyn ajan puitteissa kaikille sitä tarvitseville. Koko varhaiskasvatus ja koulu toimivat samassa rakennuksessa. Piha-alueen uudistusta ei saatu tehtyä suunnitelman mukaan, samoin saattoliikenteen uusia järjestelyjä odottelemme vielä.

Päiväkodissa opetetaan, kasvatetaan ja hoidetaan kaikki Kannonkoskella varhaiskasvatuspalvelua tarvitsevat lapset. Ryhmät on jaettu 0 -3 -vuotiaisiin ja 4 -6 -vuotiaisiin. Ryhmät voivat toimia myös joustavasti koostuen eri-ikäisistä iltahoidon, vuorohoidon ja lomien aikana. Lasten hoitoajat ovat yhä moninaisempia; osaviikkoisia, vuoroviikkoisia, osapäiväisiä, viikonloppuhoitoisia jne. Työvuorosunnittelu hoitoaikojen moninaisuuden vuoksi on erittäin haasteellista. Varhaiskasvatuspalvelujen käyttäminen lastensuojelun avohuollon tukitoimena on arkipäivää. Laatutavoite painottaa lasten yksilöllisten lähtökohtien huomioimista. Myös kuntastrategian mukaan hyvinvoinnin on lähdettävä yksilöstä käsin. Vanhemmille tehdyn tyytyväisyyskyselyn mukaan vanhemmat ovat sangen tyytyväisiä saamaansa varhaiskasvatuspalveluun.

Vaikka oikeus varhaiskasvatukseen on kaventunut, yhä useammat perheet käyttävät osa- aikaista varhaiskasvatuspalvelua. Huomionarvoista onkin, että vaikka lasten määrä kunnassamme on vähentynyt yhä useammat perheet käyttävät varhaiskasvatuspalvelua kotihoidon tuen sijaan tai viimeistään lapsen täytettyä 3 vuotta. Tämä on pienentänyt kotihoidon tuen maksuosuutta ja lisännyt hoitopäiviä päiväkodissa. Jos toinen tai molemmat vanhemmat ovat kotona, lapsella on oikeus osa-aikaiseen varhaiskasvatukseen eli 20 tuntia/viikko. Jos lapsen etu vaatii, on varhaiskasvatusta tarjottava enemmänkin ja näin olemme myös toimineet. Henkilöstön suhdeluku yli 3-vuotiaiden osalta on lain mukaan 8:1, alle kolmevuotiailla 4:1.

Vuonna 2018 perustettu valtakunnallinen varhaiskasvatuksen tietovaranto Varda on työllistänyt paljon vuonna 2019. Uuden tietovarannon käyttö ei ole ollut ongelmallista. Kunnassamme tieto vardaan siirtyy varhaiskasvatuksen wilman kautta ja eri ohjelmistojen yhteensovittaminen on tuonut omat haasteensa. Vardaan kerätään tietoja sekä toimipaikasta, lapsista että huoltajista. Vardan tarkoituksena on mahdollistaa varhaiskasvatustietojen tietoturvallinen ja keskitetty sähköinen kokoaminen, turvata laissa määriteltyjen varhaiskasvatustietojen yhdenmukaisuus ja luotettavuus sekä tehostaa hallinnon toimintaa. Tämä edistää oikeaan ja riittävään tietoon perustuvaa varhaiskasvatuksen kehittämistä ja päätöksentekoa.

Saarikan vetämä ja valtuuston hyväksymä seutukunnallinen lastensuojelutarpeen varhaiseen havaitsemiseen ja riittävään varhaiseen tukeen painottuva Lapset Puheeksi -toimintamalli on käytössä. Pidämme keskustelun aina kun uusi lapsi saapuu varhaiskasvatuspalvelujen piiriin. Yhteistyö Piispalan kanssa on jatkunut sovitusti painottuen uintiin ja luisteluun. Lisäksi teemme tiivistä yhteistyötä neuvolan sekä puhe- ja toimintaterapeuttien kanssa.

Varhaiserityisopettajapalvelut hoituivat oman henkilöstön voimin 31.7.2019 saakka. Varhaiserityisopettaja Hanna Saaren irtisanouduttua kunnan palveluksesta 1.8. alkaen palvelu on jatkunut ostopalveluna Veo -palvelut Hanna Saarelta. Kunnassamme varhaiserityiskasvatuksen tukena toimii varhaisen tuen tiimi, johon kuuluu varhaiskasvatusjohtaja, neuvolan terveydenhoitaja, toimintaterapeutti, puheterapeutti, psykologi ja varhaiserityisopettaja. Tiimi kokoontui 5 krt vuonna 2019. Tällä kokoonpanolla pystymme ennakoimme tulevia tarpeita ja saamaan palvelut niitä tarvitseville mahdollisimman pikaisesti.

Toiminnan tunnuslukuja vuodelta 2019

Päiväkoti Nappula	Tot. 2017	Tot.2018	Tav 2019	Tot 2019
Henkilöstö	5,00	4,77	4,77	4,77
Kokopäivähoitopäiviä	1082	1639	1700	2325
Osapäivähoitopäiviä	3472	2801	1900	2569
Hoitopäiviä yhteensä; (sis. myydyt (0 pv) ostopalvelu (187 pv) sekä tilapäishoidon (4 pv)	4616	4551	3600	4894
Lapsia kokopäivähoidossa 31.12.	9	10		13
Lapsia osapäivähoidossa 31.12.	21	22		19
Lapsia hoidossa ka/kk	30,58	33,17	19	29,75
Nettokustannukset, €	213.339	232.093	240.780	
Nettokust. / asukas	151,52	171,03	171,00	
Hoitopäivän nettohinta*	42,22	51,00	66,88	

*sis. palkat, kiinteistö-, ateria- ja tarvikkekulut, mutta ei sumu-poistoja tai arvonalentumisia

Lasten kotihoidontuki

Lasten kotihoidontukea maksetaan niille perheille, jotka eivät käytä kunnallisia päivähoitopalveluja. Tukea sai koko vuoden aikana yhteensä 14 eri taloutta. Keskimäärin tuensaajia oli 6,9 kk, tukea saavia lapsia keskimäärin 10,9.

Lasten kotihoidon tuki	Tot. 2017	Tot.2018	Tav 2019	Tot 2019
Tukea saavat taloudet yht. koko vuonna	23	23	16	14
Tukea saavat lapset ka	21	18	18	11
Nettokustannukset, €	58.403	53.727	56.000	
Nettokust. / asukas	41,72	39,59	39,77	

Esi- ja perusopetus

Esi- ja perusopetuksen yleisenä tehtävänä on antaa oppilaille heidän edellytystensä mukaiset tiedot ja taidot jatko-opintoja ja työelämää varten sekä ohjata heitä terveellisiin elämäntapoihin ja hyvään käyttäytymiseen. Kannonkosken koulussa opiskeli vuonna 2019 keskimäärin 11,5 esi- ja 135 perusopetuksen oppilasta. Jatko-opintokelpoisuuden saavutti 100 % peruskoulunsa päättäneistä. Kaikki 9. luokalta päässeet saivat myös jatko-opiskelupaikan toiselta asteelta. Piispalan palveluiden hyödyntämistä perusopetuksessa jatkettiin edellisvuoden tapaan. Uintivuorojen saaminen oli edelleen haastavaa.

Ajanmukainen koulurakennus mahdollistaa opetus- ja erityisopetusresurssin monipuolisen käytön. Koulun ICT-tuessa jatkettiin Opinsys-palvelua, joka vastaa päätelaitteiden ja ohjelmistojen toimivuudesta sekä pedagogisesta tukipalvelusta, joka on aina käytettävissä koulun työaikoina. Formattiivisen arvioinnin avuksi hankittiin Qridi-ohjelma, johon on verkon kautta pääsy opettajilla, oppilailla ja huoltajilla.

Alakoulun osa-aikaisen erityisopetuksen pienluokan tuntiresurssi oli 15 viikkotuntia ja yläkoulun osa-aikaisen erityisopetuksen ryhmien yhteenlaskettu resurssi oli 41 viikkotuntia. Erityisopettajia oli yhteensä kolme, joista kaikki olivat päteviä.

Tuen pääasiallisin muoto luokilla 1 – 2 oli osa-aikainen erityisopetus pienluokassa, luokilla 3 – 5 koulunkäynninohjaajat ja luokilla 6 – 9 osa-aikainen erityisopetus pienryhmissä. Lisäksi erityisopettaja antoi puluki-opetusta alkuopetuksessa keskimäärin kaksi viikkotuntia.

Oppilaskunnassa oli edustus luokilta 7 – 9. Se kokoontui ohjaavan opettajan johdolla aina tarpeen mukaan keskimäärin kerran kuukaudessa. Luokilla eskarista kuudenteen toimi Lasten parlamentti.

Koulunkäynninohjaajia oli neljä ja kaikki ohjaajat olivat osa-aikaisia. Kaksi heistä oli määräaikaisia. Vuoden lopussa koulunkäynninohjaajien resurssi oli 3,39 henkilötyövuotta.

Toiminnan tunnuslukuja vuodelta 2019

Esiopetus	Tot. 2017	Tot. 2018	Tav. 2019	Tot. 2019
Oppilaita kevät/syky	17/10	11/11	11/12	10/13
Esiopetuksen tunnit	20	20	20	20
Nettokustannukset, €	72.204	71.888	79.740	
Nettokust. /asukas	51,28	52,98	56,63	
Nettokust. /esiopp.	5.348	6.535	6.934	
Kotikuntakorvaus 6 v.	4.010	3.972	4.026	4.026
Perusopetus				
Oppilaita kevät/syky	137/143	143/140	140/130	140/130
Perusop. tunnit/vko, kevät/syky	336/350	370/361	361/333	361/349
Nettokustannukset, €	1.546.451	1.586.783	1.692.860	
Nettokust. /asukas	1.098,33	1.169,33	1.202	
Nettokust. /opp.	11.046	11.214	12.540	
Kotikuntakorvaus 7-12 v./13–15v.	6.574/10.518	6.512/10.419	6.600/10.560	6.600/10.560

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta

Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään 1. ja 2. luokan oppilaille sekä tarvittaessa 3.- 9. luokkien erityisopetuksen oppilaille. Toiminnalla pyritään vähentämään pienten koululaisten yksinäistä aikaa kotona ja helpottamaan perheen ja työelämän yhteensovittamista.

Toiminnan tunnuslukuja vuodelta 2019

	Tot. 2017	Tot. 2018	Tav. 2019	Tot. 2019
Osallistuneet oppilaat kevät/syky	7/7	6/7	7/7	9/6
Ohjaustunteja	744	748	748	748

Nettokustannukset €	14.980	14.841	20.230	
Nettokust. / asukas	10,64	10,94	14,37	
APIP-toiminnan valtionosuus €	10.833	-	-	-

Muut koulutuspalvelut

Muuhun koulutukseen sisältyvät kansalaisopiston ja musiikkiopiston toiminta.

Opiskelijahuoltolain mukaisena veloitteena toisen asteen järjestämispaikkakunnalla on velvollisuus tarjota opiskelijahuolto (kuraattori- ja psykologipalvelut) alueensa oppilaitoksen opiskelijoille. Järjestäjäkunta saa laskuttaa palvelusta aiheutuneet kulut opiskelijan kotipaikkakunnalta. Viime vuonna näitä menoja oli 1 287 euroa.

Saarijärven kansalaisopiston Kannonkosken osasto

Kansalaisopistossa kaikenikäisillä kuntalaisilla on mahdollisuus opiskella ja harrastaa monipuolisesti ja mahdollisimman edullisesti. Toiminnan tavoitteena on olla joustavaa ja käyttäjälähtöistä. Opetusta pyritään tarjoamaan kuntalaisten toivomissa aiheissa, myös lyhytkursseina ja luentoina. Vähimmäisoppilasmäärä kurssia kohti on 5 henkilöä, erikoiskursseilla esim. EA se on 7 henkilöä.

Kirkonkylän kudontapiirin käytössä ollut vanha paloasema osoittautui epäkäytännölliseksi tilaksi mm sisäilman johdosta ja korvaavia tiloja alettiin etsimään. Keväällä suoritettiin vapaaehtoisvoimin osastonjohtajan ja teknisen toimen tuella Nappulassa mittavat raivaukset ja saatiin muutettua uusiin kädentaitotiloihin syyskaudesta alkaen.

Kannonkosken osaston kursseilla oli kurssilaisia kaikkiaan 445, joista naisia oli 349. Kansalaisopiston rooli Kannonkosken ryhmäliikuntapalvelujen tuottajana on edelleen merkittävä. Tärkeää on myös musiikin yksilönsoiton opetus musiikkiopiston lisäksi. Paikkakunnalla ja seutukunnalla asuvat eri lajeja taitavat kansalaisopiston opettajat ovat merkittävä voimavara, joita ilman emme näin monipuolisesti kursseja pystyisi tarjoamaan.

Toiminnan tunnuslukuja vuodelta 2019

	Tot. 2017	Tot. 2018	Tav. 2019	Tot. 2019
Kurssit/koulutukset	51	52	50	47
Opetustunteja	1130	1155	1200	1010
Netto-opiskelijoita / Opiskelijoita yht.	/480	/481	220/450	445
Nettokustannukset €	13.705	23.246	20.000	
Nettokustannukset € / opetustunti	12,12	21	16,66	
Nettokustannukset € / asukas	9,33	17,33	14,02	

Musiikkikoulutus

Saarijärven Viitasalo-opiston toiminta-ajatuksena on musiikin ja tanssin harrastuksen kehittäminen ja musiikin ja tanssin perusopetuksen antaminen sekä harrastajille että ammattiin aikoville toiminta-alueellaan.

Toiminnan tunnuslukuja

	Tot. 2017	Tot. 2018	Tav. 2019	Tot. 2019
Opetustunteja	524	540	538	545
Opiskelijoita (perusaste)	14	14	14	13
Nettokustannukset	7.262	8.507	6.320	7.565
Nettokustannukset € / opetustunti	13,85	15,75	11,75	13,88
Nettokust. / asukas	5,16	6,3	4,43	5,65

Kirjasto

Kirjasto on maamme tärkein kulttuurilaitos. Kannonkoskella lainataan vuoden jokaisena päivänä keskimäärin noin 70 kirjaa. Syrjäytymisen ehkäisykeinona se on tutkimusten mukaan tärkeässä asemassa. Kirjasto on kaikkien kirjasto sekä avoin uusille toimintamuodoille ja yhteistyökumppanuuksille. Keski-Suomen kirjastoverkko, Keski-kirjastot kattaa koko maakunnan. Kaksi kertaa viikossa tapahtuvan logistiikan avulla kirjaston käyttäjällä on pääsy erinomaiseen kokoelmaan. Verkkokirjastossa asiakas voi varata aineistoa ja uusia lainoja. E-kirjojen lainaus on voimakkaassa noin 50 % kasvussa. E-aineistojen käyttöä ei ole tilastoitu lainamääriin. Omatoimikirjasto oli avoinna joka päivä 7 – 21 koko toimikauden ajan. Kirjasto tekee yhteistyötä kulttuuritoimen kanssa tarjoamalla tilat näyttelyille, elokuvaesityksille ja tapahtumille. Kävijälaskuri ei ollut toimintakunnossa koko vuotta. Taulukon tieto on laskuriin kirjautunut kävijämäärä, jota ei ole arviokorjattu. On todennäköistä, että kävijälaskuri ei kykene erottelemaan yksittäisiä kävijöitä ryhmien tullessa sisään.

Toiminnan tunnuslukuja vuodelta 2019

	Tot. 2017	Tot. 2018	Tav. 2019	Tot. 2019
Lainat	19.280	26.042	20.000	24.419
Lainat / asukas	13,7	19,2	14	
Lainan hinta	4,6	3,5	5,0	
Lainaajat	486	455	600	444
Kirjastokäynnit	26.933	16.216	20.000	10.277
Käynnit / asukas	19,1	11,9	14	
Nettokustannukset, kirjasto	89.479	91.381	99.260	
Nettokustannukset, €/ asukas	63,55	67,34	70,50	

Kulttuuri

Uuden kulttuurilain mukaan kunnan kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan toimintaa, jolla kunta edistää kulttuurin ja taiteen tekemistä, harrastamista, saatavuutta ja käyttöä sekä taide- ja kulttuurikasvatusta ja kulttuuriperintöä.

Kulttuurin talousarviovaroilla uusittiin kunnan liikuteltava äänentoistojärjestelmä, hankittiin kirjaston näyttelytilaan uudet näyttelykiskot sekä hankittiin kirjastokinoon lapsia varten koroketyynyjä. Alkuvuodesta kulttuuritoimella oli TET-harjoittelussa Elmeri Back, joka luetteloi kotiseutuarkistoa.

Kirjaston näyttelytilassa järjestettiin viisi erilaista näyttelyä. Kesäajan näyttelynä oli erittäin suosituksi muodostunut Vesterisen kauppiassuvun ja Mäen kaupan historiasta kertova näyttely yhteistyössä Risto ja Pentti Vesterisen kanssa. Esineistö saatiin heidän Kannonsahalla sijaitsevasta kotimuseostaan. Muut näyttelyt olivat Planin kautta toteutettu Meeri Koutaniemen valokuvanäyttely, kansalaisopiston kädentaitoryhmien näyttely ja kahvipurkkikokoelmanäyttely.

Kulttuuritoimen tapahtumista merkittävin on Antin Soitto, joka järjestetään yhteistyössä Keski-Suomen Kansanmusiikkiyhdistyksen ja Kannonkosken Marttojen kanssa. Juhlissa myönnettiin Antin Malja sekä Kannonkoski-seura luovutti Tervaskannon. Kulttuuritoimi oli juontamassa Piispalassa järjestetyssä Ilonpäivässä sekä vierailu tervehdyksellä Nevalinnan puurojuhlassa. Kulttuuritoimi oli mukana järjestämässä kumppanuuspöydän lettukesteillä Honkalassa. Teatteriretki järjestettiin Seinäjoen teatteriin Tästä asti aikaa-musikaaliin. Järjestettiin myös retki Jyväskylän kädentaitomessuille. Kulttuuritoimi on ollut mukana valvontatehtävissä kahdeksannen luokan Taidetestaaja-hankkeen retkillä Helsingissä Hurjaruutin Talvisirkuksessa sekä Viitasaarella Red Noce Companyn Punainen Viiva –esityksessä. Kyyjärvi irtisanoutui veteraanipäivän yhteisen juhlan järjestelyistä ja lyhyellä aikataululla järjestettiin oma juhlakahvitus seppeleenlaskun lisäksi. Talvisodan päättymispäivän ovat kahdeksaslukalaiset käyneet sankarihaudalla yhdessä veteraaniryhmien kanssa. Tämän jälkeen on aiheeseen liittyvä oppitunti. Uutena tapahtumamuotona kunta järjesti kesäkuun alussa Kannonkoski-Weekendin, jossa kulttuuritoimen osuutena oli mm. livelaviksen ja yhteislaulutilaisuuden järjestelyt. Kulttuuritoimi oli mukana kesällä järjestetyn Pyssysaaren retken järjestelyissä. Itsenäisyyspäivänä oli jumalanpalvelus, seppeleenlasku sankarihaudoille, juhlakahvitus sekä juhla seurakuntatalolla. Pääesiintyjänä oli pianisti Andras Zsabo. Kulttuuritoimi oli mukana koulun Talent-kisassa myöntämällä oman diplomin ja lahjan Jesse Junikalle. Hän soitti klarinetilla oman sävellyksensä.

Neljän koon tarinatalokoot –hanke jatkui ympäri vuoden. Hankkeen sanataideohjaajana työskenteli Irma Hirsjärvi. Hän ohjaa sanataideryhmiä ja yksityisiä henkilöitä kaikissa k-kunnissa. Hankkeen kautta järjestettiin myös kirjailijavierailuita, mm. koululla vierailu Anne Leinonen ja kirjastolla Tapani Heinonen. hanke huipentui yhteisen antologian painattamiseen ja julkaisuun. Uutta seudullista hanketta ei ole haettu, mutta loppuvuodesta varmistui opetusministeriön rahoitus Jyväskylävetoiseen koko maakunnan käsittävään nuorten kulttuuri- ja taidepalveluja kehittävään hankkeeseen. Hanke käynnistyy kunnolla vuonna 2020.

Kulttuuritoimi on toiminut koollekutsujana järjestöilloissa sekä osallistunut mahdollisuuksien mukaan maakunnalliseen yhteistyöhön.

Elokuvanäytöksiä on tarjottu erikseen toivotusti koululuokille ja varhaiskasvatukselle kuin myös kaikille avoimina näytöksinä. Elokuviin on osallistunut vaihtelevasti katsojia. Erityisesti lasten ja uutuuslevitykseen tulevat elokuvat vetävät katsojia. Uutuuksia pystyttiin esittämään nopeammin, kun ne ostettiin suoraan kulttuuritoimelle julkaisujen aikoihin, eikä odotettu aina kirjastolevityksiä.

Toiminnan tunnuslukuja vuodelta 2019

	Tot. 2017	Tot. 2018	Tav. 2019	Tot. 2019
Näyttelyt	8	6	4	5
Juhlat	1	2	2	2
Retket ja tapahtumat	18	24	9	21
Elokuvat/katsojat	37/475	18/277	12/80	28/373

Yhteishankkeet	1	1	1	1
Nettokustannukset, kulttuuri	7.288	15.659	18.620	
Nettokustannukset, €/ asukas	5,18	11,54	13,22	

Nuorisotyö

Keskeisimmät nuorisotoimen tehtävät ovat lasten ja nuorten kasvatuksellinen ohjaus koulussa ja vapaa-ajalla, lasten ja nuorten kerho-, retki-, leiri- ja tapahtumatoiminnan koordinointi ja järjestäminen sekä lasten ja nuorten vaikuttajakanavien ohjaaminen. Kasvatusohjaajan työajasta 65 % oli nuorisotyötä. Maakunnallisessa palkitsemisjuhlassa palkittiin nuorena tsemppaajana Nuoret Kesäkahvilayrittäjät ja nuorten tsemppaajana Jyrki Nikki.

Koulunuorisotyön eri muodoista on jatkettu tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan pienryhmätoimintaa ja läksylyyli –toimintaa (yksilöllinen läksyohjaus), painopistealue työskentelyä sekä tapahtumatoimintaan osallistumista. Kasvatusohjaaja kuuluu koulun tapahtumatyöryhmään sekä yhteisölliseen oppilashuoltoryhmään. Nuorisotoimi hallinnoi ja koordinoi koulun kerhotoimintahankkeita sekä liikkuva koulu-hanketta. Liikkuva koulu-hanke päättyi syksyllä, mutta hyviksi havaittuja hankkeen aikana kehitettyjä toimintamalleja jatketaan. Kasvatusohjaaja on kuntamme Lapset Puheeksi-kouluttaja ja on vastannut perusopetuksen henkilöstön edelleen kouluttamisesta Kannonkoskella. Pienryhmätoiminnan menetelminä käytössä ovat ART (aggression replacement training) –ryhmätoimintamalli, hyvekasvatus sekä Aggression portaattoimintamalli.

Nuorisotalon avoimet ovet on järjestetty kerran-kaksi kertaa viikossa kouluviikkojen aikana yli 6-luokkalaisille nuorille. Yli 9-luokkalaisille nuorille ostettiin edelleen perjantai-iltoihin klubitoimintaa Kannonkosken - Kivijärven 4H-yhdistykseltä. Saarijärven seurakunta on jatkanut nuorten ilta toimintaansa harvakseltaan Nuokkarilla. Piispalassa toteutetaan Cracy Action -iltoja, jolloin Kannonkosken, Kivijärven ja Kyyjärven nuoret pääsevät harrastamaan Piispalassa ilmaiseksi.

Nuorten vaikuttajakanavina toimivat Kannonkosken Lasten Parlamentti sekä nuorisovaltuusto. Nuorisovaltuustolla on edustajat Maakunnallisessa nuorisovaltuustossa, jonka asema maakuntaliiton alaisuudessa vahvistettiin loppuvuodesta. Nuorisovaltuuston uusi kokoonpano aloitti syksyllä toimintansa ja he ovat osallistuneet maakunnallisiin koulutuksiin. Maakunnallinen Nuorisofoorumi sekä Maakunnallinen Lasten Parlamentti jäivät tänä vuonna toteutumatta vähäisen osallistujamäärän vuoksi, mikä oli meille harmillista, koska meiltä olisi ollut paljon edustajia. Koululla järjestettiin eurovaalien nuorisovaalit Allianssi ry:n valtakunnallisen kampanjan kanssa sekä pidettiin vaikuttamisteemoja esillä valtakunnallisella Allianssin politiikkaviikolla.

Leiritöiminnan osalta merkittävimmi omiksi leireiksi ovat muodostuneet syyslomalla pidettävä Syyssäpinää leiri Piispalassa sekä kesäloman ensimmäisellä viikolla oleva kesäpäiväleiri Summeri. Lisäksi kesällä oli kaksi päivää kestävä Heppahöpsötysleiri sekä uutena hyvinvointivastaavan kanssa toteutettu liikunnallinen päiväleiri Piispalassa. Hiihtolomalla oli lumileiri, johon nuorisotoimi osallistuu maksamalla osan nuorten ohjaajien palkoista. Kaikissa näissä leireissä keskeisin yhteistyökumppani on 4H-yhdistys. Kutosleiri toteutettiin yhteistyössä oppilashuollon, 4H:n ja koulun henkilöstön kanssa. Vuoskosken Paukku tarjoaa majan ilmaiseksi leirin käyttöön.

Miltei kaikki kerhotoiminta toteutettiin hankerahoituksen turvin ja yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Koulun kerhotoiminnan kehittämishankkeet jatkuivat. 4H hallinnoi Avin iltapäivätoimintahanketta. Hankkeiden kautta on järjestetty enimmäkseen koko lukuvuoden kestoisia kerhoja ja lisäksi lyhytkestoista pajatoimintaa esim. pääsiäisen ja joulun aikaan ja erikoislajeihin liittyen. Koko vuoden kestävästä kerhoista liikkis- ja luontokerhot ovat kasvatusohjaajan päävastuulla. Nuorisotoimi ja 4H sijaistavat toisiaan eri kerhoissa joustavasti.

Erilaisia tapahtumia on järjestetty yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Tapahtumia ovat olleet ystävänpäivätapahtuma, vapputapahtuma, unelmien liikuntapäivä Piispalassa koko peruskoululle, Kannonkoski-Weekend ja siellä erityisesti sunnuntain Mimi ja Kuku-konsertti, Mielikki Metsänemännän retki sekä Piispalassa pomppulinnan vavonta sekä hyvinvointivastaavan avustaminen vesiaktiiviteeteissä. Lisäksi on järjestetty Halloween-tapahtuma ja oltu mukana joulumarkkinoilla. Nuorisotoimella on ollut merkittävä rooli koulun syysvaelluspäivän järjestämisessä, Talent-kilpailussa että koko koulun kulttuurihässäkkäpäivässä.

Retkiä järjestettiin Paavon Rinteille yhdessä yläkoulun kanssa sekä kesällä Power Parkkiin. Syksyllä tarjottu retki HopLoppiin peruttiin vähäisen kiinnostuksen johdosta.

Etsivä nuorisotyön kuviot muuttuivat elokuussa. Etsivän nuorisotyön palvelut ostetaan Karstulan kunnalta ja Kannonkosken ja Kyyjärven alueiden etsiväksi nuorisotyöntekijäksi valittiin Iida Poikonen. Kannonkosken toimistotila järjestettiin koululle ns. ohjauksen yhteistoimistoon.

Nuorisotoimi on mukana mahdollisuuksien mukaan Kannonkosken lapsi- ja perhepalvelukeskuksen kehittämistyössä ja kasvatusohjaaja on kunnan yhdyshenkilö Keski-Suomen perhekeskusverkostossa. Kasvatusohjaaja on ollut mukana SISOTE-yhteistyön koulutusryhmässä, josta saadaan tunneälymentorin pätevyys. Tämän koulutuksen kautta on kehitelty Saarikan alueelle uudenlainen ryhmäkonsultaatiopalvelu, jossa kasvatusohjaaja on ollut mukana. Jatkon osalta mietitään myös kuntakohtaisia palveluja.

Toiminnan tunnuslukuja vuodelta 2019

	Tot. 2017	Tot. 2018	Tav 2019	Tot. 2019
Kerhot kevät/syky	8/10	9/9	7/7	8/10
Retket	2	7	2	3
Leirit	8	7	3	7
Tapahtumat/Kurssit	13	19	4	27
Lapsipoliittiset tilaisuudet	1	1	0	1
Nuorten osallisuus	4	6	4	3
Avoin toiminta iltaa/vuosi	49	50	60	40
Hallinnoitavat hankkeet	5	3	3	3
Alle 29 v. määrä	342	320	334	
Nettokustannukset, €	25.284	47.513	56.200	
Nettokust. / asukas	17,96	40,77	39,91	
Nettokust./ alle 29-v.	73,93	148,48	168,26	
Nuorisotyön valtionosuus €	1.586	-	-	

Liikunta ja ulkoilu

Tehtäväalueen keskeisenä tavoitteena on liikunnan ja muun terveyttä edistävän fyysisen aktiivisuuden edistäminen. Käytännössä liikuntatoimen palvelut tuottaa Piispala sekä kunnan hyvinvointivastaava. Hyvinvointivastaava aloitti kunnassa 1.4.2108. Hänen työaikansa jakaantuu kunnan (60%) ja Nuorisokeskus Piispalan (40%) kesken. Kunnan liikuntapaikkojen hoidosta vastaa tekninen toimi. Palvelupaketin suoraan liikuntaan liittyviä palveluja olivat vakiovuorot, saldokortit, tehotiistait –ja torstait, vesijumput, koulun, varhaiskasvatuksen sekä nuorisotoimen ja järjestöjen liikunnallinen käyttö. Erilaisia liikuntatapahtumia ja ryhmiä on järjestetty ympäri vuoden. Toukokuussa osallistuttiin jo toisen kerran valtakunnalliseen unelmienliikuntapäivään. Kivijärven kanssa yhteistyössä järjestettiin kesäkuinen pyöräilytapahtuma Yläpäässä. Kesällä järjestettiin yhteensä 12 yksittäistä liikuntatuokiota kaikille ikäluokille. Hyvinvointivastavan ohjaamina liikuntatuokioina oli mm. kesäkävelyt, pihatreenit, sup-lautailu sekä mölkkytuokiot. Näiden lisäksi kunnassa oli toukokuun alusta vuoden loppuun käynnissä Liikuntaralli kampanja, jolla kannustettiin kuntalaisia kokeilemaan uusia liikuntamuotoja. Tämän kampanjan aikana kunnassa oli 17 maksutonta lajikokeilupäivää sisältäen 1-4 lajikokeilua/päivä. Kunnan edustusjoukkue saatiin kasaan tuttuun tapaan maakuntaviestiin, jossa oli myös Kannonkosken henkilökunnan joukkue edustettuna. Maakuntasuunnistukseen ei tänä vuonna saatu edustusta kasaan. Hyvinvointivastaavan ikäihmisten liikuntatuokio koulun liikuntasalissa keräsi noin 20 osallistujaa joka maanantai kesätaukoa lukuun ottamatta. Uutena toimintana syksyllä käynnistyi perheliikunta kerho. Liikuntaneuvonta laajentui kaikenikäisille. Hyvinvointivastaavalla on liikuntaneuvontavastaanotto kuukauden ensimmäisenä keskiviikkona, sekä muina aikoina ajanvarauksella. Kirjastosta lainattavia liikuntavälineitä hankittiin lisää. Perinteisenä liikuntakampanjana järjestettiin yhteistyössä Kihon ja Pop-pankin kanssa Kävelen kuntoon lokakuussa -kampanja. Vuoden 2019 liikuntatekona palkittiin Minna Salonen esimerkillinen terveellisen ja liikunnallisen elämäntavan edistämisestä. Alla olevan taulukon liikuntakampanjat ja tapahtumat lukuun ei ole laskettu kesän liikuntatuokioita, mutta liikuntaralli kampanjan lajikokeilupäivät on laskettu mukaan

Toiminnan tunnuslukuja

	Tot. 2017	Tot. 2018	Tav. 2019	Tot. 2019
Liikuntakamp. ja -tapahtumat	7	6	15	22
Edustukset (mm. viestit)	1	2	2	1
Palvelupaketin liikuntapalvelut	35.029		25.000	
Nettokustannukset, €	25.404	36.510	41.590	
Nettokust. / asukas	18,04	26,91	29,17	
Liikuntatoiminnan valtionosuus €	5.211			

SIVISTYSLAUTAKUNTA SISÄISEN VALVONNAN SELONTEKO VUODELTA 2019

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Sivistystoimen sisäisen valvonnan järjestäminen

Sivistystoimen toiminta pohjaa valtuuston asettamiin strategisiin tavoitteisiin sekä talousarvioon ja -suunnitelmaan. Lautakunta seuraa talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumaa kokouksissaan. Lisäksi talousarvion toteutumaseuranta välitetään lautakunnalle sähköpostilla kuukausittain. Sivistyslautakunnan pöytäkirjat ovat luettavissa kunnan kotisivuilla.

Henkilöstö- ja toimielinrakenteet, tehtäväkuvat ja niiden ajantasaisuus

Sivistystoimen tehtäväalueesta vastaa sivistyslautakunta. Tehtäväalueen tulosyksiköiden vastuuviranhaltijat ja muu henkilöstö on pääosin kuvattu toimintakertomuksessa. Sivistystoimen viranhaltijoiden tekemät viranhaltijapäätökset käsitellään lautakunnan jokaisessa kokouksessa.

Kunnan omaisuutta koskevat muutokset (hankinnat, myynnit, poistot)

- Ei merkittäviä omaisuusmuutoksia

Kuntaa velvoittavat uudet sopimukset ja niiden seuranta

Vuonna 2019 kunta teki seuraavat sivistystoimea koskevat sopimukset:

- Koulun tietoliikennenympäristön toimitus siirtyi JokilCT:lle koko kunnan strategisen linjauksen mukaisesti.
- Seudullinen etsivän nuorisotyön sopimus astui voimaan. Kannonkosken, Kivijärven, Kyyjärven, Karstulan ja Kinnulan alueella toimii kolmen etsivän tiimi.
- Uudet koulukuljetusten liikennöintisopimukset astuivat voimaan lukuvuosille 2019–2024. Liikennöitsijöinä toimivat tilausmatka Kotilainen ja JN-Halako.

Talouden ja toiminnan suunnittelu ja seuranta

Laskujen vastaanottaja ja hyväksyjä on eri henkilö. Viranhaltijoiden omat laskut hyväksyy esimies tai lautakunnan puheenjohtaja. Tulosyksiköiden vastuuhenkilöt seuraavat talousarvion toteutumista kuukausittain ja kuukausiseuranta toimitetaan sähköpostilla myös lautakunnalle. Ulkopuolista rahoitusta sivistystoimi pyrki hyödyntämään mahdollisimman tehokkaasti. Hakemukset ja niiden loppuraportit annetaan tiedoksi lautakunnalle. Tarkastuslautakunta kuulee sivistysjohtajan ajankohtaiskatsauksen oman aikataulunsa mukaisesti.

Merkittävimmät riskit

Sivistyspalveluista esimerkiksi nuoriso-, kulttuuri-, liikunta-, kirjasto- ja hallintopalvelut toimivat pienellä henkilöstömäärällä, käytännössä yhden ihmisen varassa. Tämä aiheuttaa riskin toiminnan jatkuvuudelle esimerkiksi pidemmissä sairauslomissa tai henkilöstövaihdosten yhteydessä. Oppilasmäärän väheneminen sekä talouden heikot näkymät aiheuttavat painetta henkilöstökulujen karsimiseen ja toiminnan tehostamiseen.